

”Ny” information på Kunskapsguiden.se – tema barn och unga

RFMA 2024-12-03

Kunskapsguiden.se

- Vänder sig till personer som arbetar inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården
- Samlar kvalitetssäkrad kunskap från olika aktörer
- Under Områden finns olika Teman som ger bästa tillgängliga kunskap inom ämnet
- Teman fungerar även som en samlingsplats för olika aktörers kunskapsstödjande produkter
- Till exempel Området **Missbruk och Beroende**, Tema **Familjeorienterat arbetssätt vid missbruk eller beroende**

Skadligt bruk och beroende hos barn och unga

ANDTS är en förkortning för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar. När barn och unga har ett skadligt bruk eller beroende av ANDTS finns det ofta samband med olika sociala eller psykiska problem och annan utsatthet. Därför behöver de bemötas med ett helhetsperspektiv och samordning mellan socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola.

Om skadligt bruk och beroende hos barn och unga >

Här finns information om vad skadligt bruk och beroende hos barn och unga innebär, och hur samhällets olika aktörer arbetar med det.

Risk- och skyddsfaktorer för skadligt bruk och beroende hos barn och unga >

Risken för att barn och unga ska utveckla skadligt bruk och beroende hänger nära ihop med risken för att utveckla andra problem som psykisk ohälsa eller normbrytande beteende och kriminalitet.

Socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar >

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården har ett gemensamt ansvar för stöd, behandling och förebyggande arbete för barn och unga med skadligt bruk och beroende. Ofta behövs stöd från båda aktörerna samtidigt.

Inledande sida – flera steg i arbetet

1. Begränsa tillgången till alkohol, narkotika, tobak och spel
2. Tidigt främjande och förebyggande arbete
3. Uppmärksamma och identifiera bruk, skadligt bruk och beroende
4. Utreda och bedöma behov hos barn och föräldrar
5. Utreda brott, döma och verkställa straff [Barn och unga som begår brott](#)
6. Ge stöd och behandling

Inledande sida - Om skadligt bruk och beroende

- Handlar om när barn och unga själva använder, har ett skadligt bruk eller beroende av ANDTS - finns ett eget tema om barn som anhöriga:

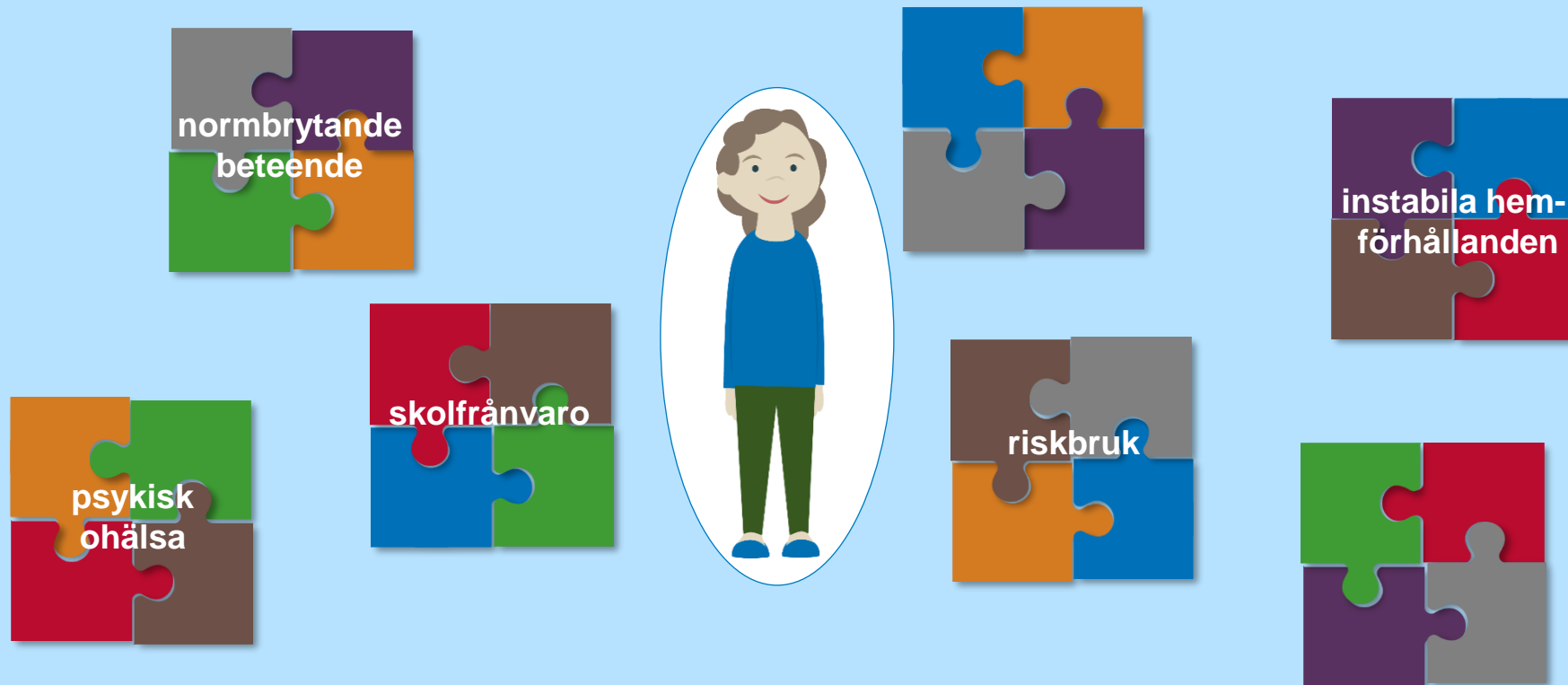
[Barn till föräldrar med missbruk eller beroende](#)

- Kort info om begrepp/diagnoser och om ANDTS-strategin
- Helhetsperspektiv som förutsätter en god samordning mellan olika verksamheter som socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola:

[Samverkan kring barn och unga](#)

[Tidiga samordnade insatser, TSI](#)

Samordning utifrån barnets behov

Tidiga samordnade insatser (TSI) 2017-2023

- Uppdrag om förbättrad samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst för att identifiera och ge stöd till barn och unga i risk för ogynnsam utveckling
- Socialstyrelsen och Skolverket gett stöd till 35 utvecklingsarbeten runt om i landet, i cirka 75 kommuner och 16 regioner
- Tvärprofessionella team från skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst prövar olika sätt att arbeta
- Exempel Skottlandsmodellen, förstärkt första linjen, minska skolfrånvaro, brottsförebyggande i utsatta områden
- Finns filmer och ett stöd för den som vill starta eller förbättra ett arbete med att erbjuda tidiga, samordnade insatser för barn och unga

Skadligt bruk och beroende hos barn och unga

ANDTS är en förkortning för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar. När barn och unga har ett skadligt bruk eller beroende av ANDTS finns det ofta samband med olika sociala eller psykiska problem och annan utsatthet. Därför behöver de bemötas med ett helhetsperspektiv och samordning mellan socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola.

Om skadligt bruk och beroende hos barn och unga >

Här finns information om vad skadligt bruk och beroende hos barn och unga innebär, och hur samhällets olika aktörer arbetar med det.

Risk- och skyddsfaktorer för skadligt bruk och beroende hos barn och unga >

Risken för att barn och unga ska utveckla skadligt bruk och beroende hänger nära ihop med risken för att utveckla andra problem som psykisk ohälsa eller normbrytande beteende och kriminalitet.

Socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar >

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården har ett gemensamt ansvar för stöd, behandling och förebyggande arbete för barn och unga med skadligt bruk och beroende. Ofta behövs stöd från båda aktörerna samtidigt.

Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga

Så utvecklar vi ett hållbart förebyggande arbete inom området alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar (ANTS) med stöd av kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

PUBLICERAD: 4 MAJ 2022 • ARTIKELNUMMER: 22050 • FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN

- **Lägre socioekonomisk position**
- **Sämre skolprestationer**
- **Frånvaron av trygga uppväxtvillkor**
- **Individuella förutsättningar som adhd, beteendeproblem eller att vara pojke**

Tankar om kommande sidor under temat på Kunskapsguiden

- Grundläggande information om ANDTS
- Förebyggande arbete
- Stöd, vård, behandling

Tema: Behandling och stödinsatser vid missbruk och beroende

Ansvar för behandling och stödinsatser >

Här kan du läsa om vem som ansvarar för vad vid behandling och stöd till personer med missbruk eller beroende.

Psykologisk och psykosocial behandling för vuxna >

Här hittar du information om psykologiska och psykosociala behandlingar som rekommenderas vid missbruk och beroende.

Psykologisk och psykosocial behandling för ungdomar >

Här hittar du information om psykologiska och psykosociala behandlingar som riktar sig specifikt till ungdomar.

Sociala stödinsatser >

Hur sociala stödinsatser kan bidra till att personer med missbruk och beroende lyckas med sin behandling.

Behandling vid samsjuklighet >

Det är vanligt att personer med missbruk eller beroende har flera hälsoproblem samtidigt.

Läkemedelsbehandling >

Här hittar du Socialstyrelsens material och rekommendationer för läkemedelsbehandling vid olika typer av missbruk och beroenden.

Psykologisk och psykosocial behandling

- **Kort intervention, MET/KBT**
- **A-CRA (adolescent community reinforcement approach) och ACC (assertive continuing care)**
- **Familjebehandling (FFT, MDFT, BSFT)**
- Normbrytande beteende – samma behandlingsmetoder samt föräldraskapsstödsprogram och multimodala KBT-baserade färdighetsträningsprogram för yngre barn

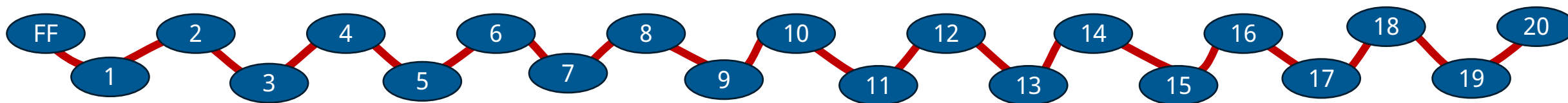
Ett nationellt hälsoprogram till och med 20 års ålder

- ➔ Kärnan är hälsobesök med undersökning och uppföljning, hälsosamtal och föräldraskapsstöd
- Nationellt, standardiserat och kunskapsbaserat
- Sammanhållen, regelbunden och jämlik hälsouppföljning.
- Fler hälsofrämjande och förebyggande insatser, mer likvärdighet över landet
- Ökad samverkan mellan olika aktörer

Hälsoprogrammet - detta tar vi fram...

Hälsobesök med undersökning och uppföljning, hälsosamtal och föräldraskapsstöd (programmets röda tråd)

Kunskapsförsörjning (såsom nya kunskapsstöd, kunskapsunderlag, vägledningar eller ökad användning av befintliga stöd)

Stöd för övergångar och samverkan

Förslag till hur vi digitalt tillgängliggör, inför och följer upp hälsoprogrammet

Tankar om kommande sidor under temat på Kunskapsguiden

- Grundläggande information om ANDTS
 - Förebyggande arbete
 - Stöd, vård, behandling
- lämna gärna inspel och önskemål!**

